

Lav en rusmiddelpolitik

Klare rammer for brug af rusmidler skaber tryghed for både fagpersoner, unge og forældre.

Hvad sker der, hvis en ung bruger rusmidler i skoletiden? Bliver han eller hun smidt ud – eller skal man reagere ved at tage en samtale med den unge?

Er det i orden, at unge drikker til fester på skolen? Og hvordan forholder vi os, hvis de også ryger hash? Eller møder påvirkede op?

Skoler, klubber og andre uddannelses- eller fritidstilbud oplever jævnligt situationer, hvor unges brug af rusmidler er på dagsordenen.

Men ikke alle har formuleret en fælles holdning til, hvordan stedet forholder sig til unges brug af rusmidler. Heller ikke alle har klare retningslinjer for, hvordan de enkelte fagpersoner på stedet skal reagere, hvis de er i kontakt med ung, der har et problematisk forbrug af rusmidler.

Det kan man få ved at lave en rusmiddelpolitik, der afklarer den fælles holdning på stedet og sætter tydelige rammer for, hvordan skolen eller ungetilbuddet og dets medarbejdere skal reagere, hvis man er bekymret for en ung.

Hvorfor have en rusmiddelpolitik?

En rusmiddelpolitik har mange fordele. De vigtigste er:

- Den giver tryghed
- Den skaber åbenhed om rusmidler
- Den afklarer ansvar
- Den giver tydelige og konkrete handlingsanvisninger
- Den sikrer ensartet reaktion og handling over for unge
- Den kan modvirke, at sårbare unge ekskluderes fra deres skole/uddannelse – men i stedet støttes og fastholdes i deres forløb

Tryghed og åbenhed

Selvom rusmidler er en fast del af dansk festkultur – både de voksnes og de unges – er det et følsomt emne.

De fleste har en personlig holdning til rusmidler, som hviler på deres egne erfaringer og værdier, men det er sjældent, vi diskuterer dem åbent. Rusmidler er et tabu i mange sammenhænge, og det kan være uheldigt på et sted med mange unge, fordi rusmidler netop fylder meget i ungdomslivet og unges festkultur.

De unge kan føle sig utrygge ved at gå til deres lærer, vejleder eller anden fagperson med spørgsmål om rusmidler eller for at bede om hjælp. En utryghed, som også de unges forældre kan opleve, hvis de er bekymret for deres unge.

Og for de professionelle kan det opleves svært at gå i dialog med såvel unge som forældre, kollegaer og ledelse på ungetilbuddet om rusmidler.

Ved at formulere en rusmiddelpolitik tager man hul på emnet. Man skaber en åbenhed og en kultur, hvor rusmidler er et emne, man taler om og forholder sig til. Det giver tryghed for alle – også i situationer hvor en ungs rusmiddelforbrug giver anledning til bekymring.

Ansvar og handling

Fagpersoner, der arbejder med mindreårige unge, har ifølge loven pligt til at gribe ind, hvis de mener, at en ung har alvorlige problemer. Men hvornår er det? Og hvad skal man præcist gøre?

En rusmiddelpolitik kan hjælpe med at afklare, hvordan de professionelle på et ungetilbud skal forholde sig, hvis de bliver bekymret for en ung.

Den kan indeholde handlingsanvisninger, så det er klart for alle, hvor man går hen med en bekymring, og hvad der efterfølgende sker.

Derfor gør en rusmiddelpolitik det nemmere at agere, når man er medarbejder på et ungetilbud. Den sikrer også, at tilbuddet altid griber en situation an på samme måde – frem for at det eksempelvis er fagpersonernes egne holdninger til rusmidler, der bestemmer, hvordan der reageres.

Støtte til unge

Ved at formulere klare rammer for rusmidler kan et uddannelses- eller fritidstilbud gøre sig selv bedre til at inkludere og støtte en sårbar ung.

Hvis en ung eksempelvis bliver smidt ud af sin skole eller sit ungetilbud på grund af rusmidler, kan der være stor risiko for, at den unges rusmiddelforbrug vil udvikle sig i negativ retning. Det vil påvirke den unges øvrige liv og måske betyde, at han eller hun får svært ved at gennemføre et nyt uddannelsesforløb.

En rusmiddelpolitik betyder, at man kan støtte den unge, før problemerne vokser sig alt for store. For eksempel i form af 'bekymringsamtaler' med den unge, tilbud om rådgivning eller samarbejde med eksterne fagpersoner om at støtte den unge.

Hvordan laver man en rusmiddelpolitik?

Første skridt handler helt enkelt om at tage hul på temaet og få skabt en dialog om rusmidler. I kan skabe dialogen på mange måder:

- Ved at holde fælles dialogmøder i medarbejdergruppen og med ledelsen
- Ved at involvere hele uddannelses- eller fritidstilbuddet i en dialog – både elever, medarbejdere og ledelse.
- Ved at arrangere kurser eller temadage om unge og rusmidler – eksempelvis med eksterne samarbejdspartnere eller oplægsholdere.
- Eller på andre måder, der passer jer.

Det er vigtigt, at både ledelse og medarbejdere bakker op om projektet, hvis rusmiddelpolitikken skal blive bæredygtig.

Hvad kan en rusmiddelpolitik indeholde?

Det er helt op til jer selv, hvad I ønsker jer i jeres rusmiddelpolitik. Men nogle emner kan være gode at få vendt i dialogen om en rusmiddelpolitik. For eksempel:

- Holdninger og værdier til rusmidler
- Formål/målsætning med politikken
- Definition af "rusmidler" – er det både alkohol og andre rusmidler?
- Retningslinjer for brug af rusmidler
- Forebyggelse
- Beredskab
- Støttemuligheder i forbindelse med rusmiddelproblemer
- Samarbejde med andre aktører (forældre, misbrugscenter, ungdomsuddannelse, forvaltning)
- Handleplan

Efter rusmiddelpolitikken

Når I har formuleret en rusmiddelpolitik, er næste vigtige udfordring at holde den i live. Den skal være tilgængelig for alle – også nye medarbejdere.

I kan hjælpe jer selv godt på vej ved at lave faste aftaler om, hvordan rusmiddelpolitikken skal fungere i praksis, og hvem, der skal have ansvar for den. Det er også en god ide at aftale, hvornår rusmiddelpolitikken skal gennemgås og evalueres næste gang – for eksempel én gang årligt.

Nogle ungetilbud vælger en eller flere fagpersoner, som skal fungere som kontaktperson overfor unge, andre medarbejdere og eksterne samarbejdspartnere i spørgsmål om rusmidler. Kontaktpersonen kan også sørge for, at nye medarbejdere altid introduceres til stedets rusmiddelpolitik.

Kilde: Unges misbrug, Socialstyrelsen:

<http://obsolete.socialstyrelsen.dk/unges-misbrug/unge-og-rusmidler/vaerktoj/guide-lav-en-rusmiddelpolitik>